

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Rola wewnętrznych grup doradczych w monitorowaniu wdrażania umów o wolnym handlu”

(opinia rozpoznawcza na wniosek Parlamentu Europejskiego)

(2019/C 159/04)

Sprawozdawca: **Alberto MAZZOLA**

Wniosek o konsultację	Parlament Europejski, 11.9.2018
Podstawa prawna	Art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja Stosunków Zewnętrznych
Data przyjęcia przez sekcję	15.1.2019
Data przyjęcia na sesji plenarnej	23.1.2019
Sesja plenarna nr	540
Wynik głosowania	152/0/2
(za/przeciw/wstrzymało się)	

1. Wnioski i zalecenia

1.1. EKES przyznaje, że handel przyczynia się do rozwoju gospodarczego w szerszym znaczeniu, i w tym kontekście popiera zwiększenie liczby umów handlowych zawieranych przez UE. Niemniej umowy o wolnym handlu są również wpisane w centrum intensywnej debaty na temat wkładu handlu w rozwój społeczny i ochronę środowiska, korzyści i wad oraz tego, w jaki sposób rozkładają się one między krajami i różnymi zainteresowanymi stronami. Komitet pragnie uwypuklić tę kwestię.

1.2. Obecnie UE stoi w obliczu rosnącego zapotrzebowania na konstruktywny dialog ze społeczeństwem obywatelskim w sprawie handlu. Jedną z najważniejszych korzyści z angażowania zainteresowanych stron za pośrednictwem wewnętrznych grup doradczych jest **wzmacnianie procesów społeczeństwa obywatelskiego**.

1.3. EKES uważa, że udział społeczeństwa obywatelskiego we wszelkiego typu umowach jest niezbędny. Z jednej strony taki udział odpowiada potrzebie monitorowania, również jako sposób na przekazywanie wniosków i zgłaszanie uzasadnionych kwestii, które mają wpływ na wszystkie części społeczeństwa. Z drugiej strony ma on zasadnicze znaczenie dla skutecznego osiągnięcia strategicznych aspiracji, które są obecnie częścią umów, a których nie da się zaspokoić wyłącznie w relacjach między instytucjami a rządami.

EKES uważa, że udział we wszelkiego rodzaju umowach należy organizować poprzez pojedynczy, wspólny organ uczestnictwa społeczeństwa obywatelskiego, w którego skład wchodzi obie strony umowy.

Zdaniem EKES-u wewnętrzne grupy doradcze powinny być organem doradczym, konsultacyjnym i zinstytucjonalizowanym, posiadającym kompetencje obejmujące wszystkie postanowienia umowy, o zrównoważonym składzie członków ze wszystkich trzech sektorów, reprezentatywnym, odpowiedzialnym i o niezależnej roli w monitorowaniu i ocenie umów zawieranych przez UE. Wszystkie te kryteria są niezbędne do wzmocnienia pozycji społeczeństwa obywatelskiego, jego widoczności i zdolności do formułowania ustrukturyzowanych propozycji, które mogą skutecznie wpływać na proces decyzyjny.

1.4. Wewnętrzne grupy doradcze powinny, między innymi, kłaść szczególny nacisk na poszanowanie przez strony podstawowych norm pracy i podstawowych konwencji MOP, a także wielostronnych porozumień dotyczących środowiska.

1.5. EKES ponownie sugeruje również, by upoważnić wewnętrzne grupy doradcze do monitorowania wpływu wszystkich części umów handlowych na przestrzeganie praw człowieka, praw pracowniczych i praw w zakresie ochrony środowiska. Zakres monitorowania musi obejmować **interesy konsumentów** ⁽¹⁾.

1.6. **EKES oczekuje, że rozszerzenie zakresu monitorowania przez wewnętrzne grupy doradcze na całą umowę i na wszystkie aspekty umowy, również te niezwiązane ze zrównoważonym rozwojem – jednak ze zwróceniem szczególnej uwagi na te aspekty – mogłoby uzupełnić wysiłki Komisji Europejskiej zmierzające do promowania lepszego wdrażania przyszłych umów UE o wolnym handlu, i popiera takie rozszerzenie.** Oczekuje się, że wewnętrzne grupy doradcze będą wywierać pozytywny wpływ na podniesienie świadomości wśród szerszych kręgów społeczeństwa obywatelskiego na temat korzyści płynących z wolnego, zrównoważonego i integracyjnego handlu opartego na zasadach, przy jednoczesnej eliminacji niedociągnięć. Ponadto mogą dostarczać rzeczowe informacje i przyczyniać się do obiektywnego podejścia do umów handlowych.

1.7. Rozszerzenie kompetencji na wszystkie aspekty umowy z dużym prawdopodobieństwem ułatwi krajom partnerskim akceptację monitorowania przez społeczeństwo obywatelskie i przyspieszy ustanawianie wewnętrznych grup doradczych.

1.8. Szczególnie ważna jest współpraca z **państwami trzecimi** w oparciu o wzajemny szacunek i wzajemne zrozumienie. Zdaniem EKES-u wspólne posiedzenia wewnętrznych grup doradczych z krajem partnerskim są niezwykle ważne. W odniesieniu do wszystkich odpowiednich przyszłych umów EKES wzywa do ustanowienia wspólnych wewnętrznych grup doradczych (będących wspólnym organem społeczeństwa obywatelskiego z krajami partnerskimi), a nie jedynie oddzielnych wewnętrznych grup doradczych dla każdej strony ⁽²⁾. W przypadkach, w których istnieją już inne mechanizmy wyrażania opinii społeczeństwa obywatelskiego, zasadnicze jest zachowanie ich, ponieważ budowanie zaufania i odpowiednich warunków pracy wymaga lat.

1.9. EKES uważa, że to, co sprawia, że wewnętrzne grupy doradcze są istotne, to także ich **skład**, a w szczególności **reprezentatywność i kompetencje ich członków, które należy zapewnić za pomocą ulepszonego mechanizmu selekcji w konsultacji z EKES-em, jak to z powodzeniem uczyniono w innych przypadkach.** W wewnętrznych grupach doradczych należy zagwarantować **zrównoważoną** reprezentację interesów społeczeństwa obywatelskiego, a także odpowiednią wewnętrzną wiedzę specjalistyczną. Wewnętrzne grupy doradcze powinny być w stanie zapewnić zaangażowanie **zewnętrznych zainteresowanych stron** i konsultować się z nimi.

1.10. EKES zaleca, by wewnętrzne grupy doradcze spotykały się co najmniej dwa razy w roku na szczeblu UE oraz by oficjalne **spotkania między wewnętrznymi grupami doradczymi** odbywały się dwa razy w roku w formie instytucjonalnej również przy wykorzystywaniu telekonferencji, jednak przynajmniej raz do roku osobiście.

1.11. EKES zaleca coroczną organizację w Brukseli **konferencji wszystkich członków wewnętrznych grup doradczych** na szczeblu UE, aby umożliwić wzajemne dzielenie się doświadczeniami z ich poszczególnych wewnętrznych grup doradczych.

1.12. Wewnętrzne grupy doradcze powinny również mieć możliwość organizowania **wysłuchania** co roku. Współpraca z krajowymi organami instytucjonalnymi reprezentującymi społeczeństwo obywatelskie – krajowymi odpowiednikami EKES-u – byłaby dodatkowym bodźcem dla rozszerzenia dialogu poza Brukselę i dotarcia do szerszej grupy odbiorców poza obecnymi ramami, które uprzywilejowują organizację z siedzibą w Brukseli.

1.13. Ustanowienie wielu organów w ramach tej samej umowy powoduje **dezorientację u** partnerów handlowych UE ⁽³⁾ i nakłada obciążenia zarówno na państwa trzecie, jak i na EKES. EKES apeluje do UE, aby przewidziała możliwość nadania kompetencji wspólnym mechanizmom konsultacyjnym odnośnie do wszystkich filarów przyszłych układów o stowarzyszeniu, poczynając od renegowanych umów z Chile i Meksykiem, a także w przyszłości z Mercosurem.

⁽¹⁾ Opinia EKES-u „Rozdziały dotyczące handlu i zrównoważonego rozwoju w umowach UE o wolnym handlu” (Dz.U. C 227 z 28.6.2018, s. 27).

⁽²⁾ Opinia EKES-u „W kierunku układu o stowarzyszeniu między UE a Mercosurem”, pkt 6, Dz.U. C 283 z 10.8.2018, s. 9.

⁽³⁾ Opinia EKES-u „Rozdziały dotyczące handlu i zrównoważonego rozwoju w umowach UE o wolnym handlu” (Dz.U. C 227 z 28.6.2018, s. 27).

1.14. Należy przewidzieć **mechanizm sprawozdawczy**, który umożliwiłby organizacjom społeczeństwa obywatelskiego zasiadającym w przyszłych wewnętrznych grupach doradczych zgłaszanie problemów w zakresie wdrażania lub przedstawianie propozycji ulepszeń. Ponadto EKES zaleca, by przewodniczący wewnętrznej grupy doradczej miał prawo przedstawiać poglądy swojej grupy Komitetowi ds. Handlu oraz Komitetowi ds. Handlu i Zrównoważonego Rozwoju, które z kolei powinny być zobowiązane do uwzględniania w rozsądnym terminie kwestii i zaleceń przedstawionych przez wewnętrzne grupy doradcze. EKES z zadowoleniem przyjmuje zaangażowanie Komisji Europejskiej w ustanowienie **ustrukturyzowanego, przejrzystego i terminowego mechanizmu rozpatrywania skarg** w celu przyszłego wdrażania rozdziałów odnoszących się do handlu i zrównoważonego rozwoju.

1.15. Zanim powstaną organy społeczeństwa obywatelskiego, EKES usilnie pracuje nad tym, by wewnętrzne grupy doradcze lub komitety konsultacyjne zostały założone na długo przed wejściem w życie umowy. Wysiłki EKES-u powinny być uznawane i wspierane przez Parlament Europejski i Radę, zwłaszcza w świetle ich uprawnień budżetowych, oraz przez Komisję.

1.16. Aby zapewnić widoczność wewnętrznych grup doradczych, EKES zaleca **zdefiniowanie strategii komunikacyjnej**, w tym wykorzystywanie stron internetowych, platformy informatycznej do wymiany informacji i mediów społecznościowych.

1.17. Należy zapewnić wsparcie finansowe na wdrożenie przyszłych umów, w szczególności przez rządy partnerskie. EKES uważa, że **tekst umów powinien jednoznacznie przewidywać zobowiązanie do odpowiedniego finansowania oraz politycznego i logistycznego wspierania przewidzianych organów społeczeństwa obywatelskiego**, również ze strony rządów partnerskich.

1.18. EKES uważa swój udział za bezcenny i pragnie nadal być częścią wszystkich wewnętrznych grup doradczych.

1.19. Poprzez swoje zasady i sposób pracy oraz za pośrednictwem swoich członków EKES zapewnia uporządkowane i zorganizowane funkcjonowanie wewnętrznych grup doradczych, przyczyniając się do identyfikacji odpowiedzialnych w kraju partnerskim, ustalając program działań, prowadząc posiedzenia, przedstawiając sprawozdania instytucjom UE i społeczeństwu, a także zapewnia rozliczalność.

1.20. Zakłada się, że koszt uczestnictwa EKES-u w wewnętrznych grupach doradczych podwoi się w ciągu najbliższych trzech lat oraz potroi w celu objęcia obecnie negocjowanych umów o wolnym handlu. Wewnętrzne grupy doradcze będą zatem stanowić wyzwanie dla EKES-u pod względem zasobów finansowych i ludzkich. EKES apeluje do władz budżetowych o dodatkowy budżet odpowiadający bieżącym wydatkom przewidzianym przez Komisję w celu wsparcia wewnętrznych grup doradczych, tak by zarówno pod względem ilościowym, jak i jakościowym wykonać przewidziane zadania.

1.21. EKES sugeruje uwzględnienie następujących kryteriów przy tworzeniu wewnętrznych grup doradczych i określaniu liczby członków: całkowitej wielkości handlu zagranicznego UE rocznie, inwestycji UE w kraju partnerskim (krajach partnerskich), znaczenia umowy z perspektywy geopolitycznej i strategicznej, odpowiednich względów zrównoważonego rozwoju.

1.22. Po stronie UE wewnętrzne grupy doradcze **zasadniczo składają sprawozdania Komisji Europejskiej** i ważne byłoby, aby w przyszłości zapewnić możliwość składania sprawozdań również Parlamentowi i Radzie. EKES zaleca także prowadzenie regularnego i zorganizowanego dialogu między wewnętrznymi grupami doradczymi UE, Komisją, ESDZ, **Parlamentem Europejskim** i państwami członkowskimi UE. W odniesieniu do Parlamentu Europejskiego można przewidzieć zorganizowany, regularny mechanizm konsultacji.

2. Kontekst

2.1. Przewodniczący Parlamentu Europejskiego, zgodnie z art. 304 akapit pierwszy zdanie drugie Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, zwrócił się do EKES-u z wnioskiem o opinię w sprawie funkcjonowania krajowych grup doradczych ⁽⁴⁾, wskazując, że „istnieje kilka aspektów, które wymagają dalszej analizy i dyskusji, takich jak niezbędne zasoby dla [wewnętrznych grup doradczych], aby skutecznie wypełniały one swoje zadania, sposoby rozwiązywania problemów organizacyjnych i logistycznych, z którymi obecnie borykają się organy społeczeństwa obywatelskiego, sposoby poprawy interakcji między [wewnętrznymi grupami doradczymi] a Komitetem [ds. Handlu i Zrównoważonego Rozwoju] i wszelkie inne aspekty, które pozwoliłyby poprawić obecny stan rzeczy”.

⁽⁴⁾ Pismo Antonio Tajaniego, przewodniczącego Parlamentu Europejskiego, do Luky Jahiera, przewodniczącego Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, 11 października 2018 r.

2.2. Wewnętrzne grupy doradcze są jednym z kluczowych osiągnięć związanych z włączeniem rozdziałów dotyczących handlu i zrównoważonego rozwoju do umów o wolnym handlu zawieranych przez UE. Ich ustanowienie opiera się nie tylko na polityce handlowej UE, ale w szerszej perspektywie na silnej woli politycznej UE, aby od czasu deklaracji Rio+20 z 2012 r. włączyć zrównoważony rozwój do wszystkich polityk i strategii. Strategia „**Handel z korzyścią dla wszystkich**” przyjęta przez Komisję Europejską w 2015 r., miała na celu zwiększenie przejrzystości i integralności w polityce handlowej UE, w tym przez pogłębiony dialog ze społeczeństwem obywatelskim.

2.3. W dniu 26 lutego 2018 r. Komisja Europejska przedstawiła dokument roboczy ⁽⁵⁾, który „sugeruje zestaw **15 konkretnych** i praktycznych działań, które należy podjąć w celu zmiany rozdziałów odnoszących się do handlu i zrównoważonego rozwoju”, w tym między innymi „**[poszerzenia] merytorycznego zakresu kompetencji wewnętrznych grup doradczych w celu objęcia wdrożenia całej umowy w odniesieniu do przyszłych umów o wolnym handlu**”. W dokumencie roboczym stwierdza się, że „podejście [to] zostanie po raz pierwszy wprowadzone do umów o wolnym handlu między UE a Meksykiem i UE a Mercosurem, a następnie stanie się częścią standardowego podejścia negocjacyjnego Komisji”.

2.4. Umowy między UE a Meksykiem oraz między UE a Mercosurem to układy o stowarzyszeniu, a więc posiadają również filary polityczne i współpracy wynegocjowane przez ESDZ. UE zaproponowała „zagnieżdżone” podejście z wewnętrznymi grupami doradczymi i forami społeczeństwa obywatelskiego na poziomie ogólnego układu o stowarzyszeniu, a także w odniesieniu do części dotyczącej handlu. Natomiast do samodzielnych umów o wolnym handlu, takich jak umowa z Indonezją, Australią czy Nową Zelandią, stosowano by prostsze podejście obejmujące całą umowę o wolnym handlu. W wymianie poglądów z Komisją podkreślono, że opracowywanie przepisów dla społeczeństwa obywatelskiego będzie otwarte, a przedstawiciele społeczeństwa obywatelskiego będą mogli dostarczać informacji na temat wszelkich kwestii, również tych, które nie są związane ze zrównoważonym rozwojem.

2.5. EKES przyjął już kilka opinii ⁽⁶⁾ dotyczących handlu i zrównoważonego rozwoju, w których wzywał do wzmocnienia mechanizmu monitorowania i zalecał ulepszenie funkcjonowania wewnętrznych grup doradczych. W opinii w sprawie rozdziałów dotyczących handlu i zrównoważonego rozwoju w umowach UE o wolnym handlu apelował w szczególności o upoważnienie wewnętrznych grup doradczych do monitorowania wpływu wszystkich części umów handlowych na przestrzeganie praw człowieka, praw pracowniczych i praw w zakresie ochrony środowiska oraz o rozszerzenie zakresu monitorowania, aby objąć interesy konsumentów oraz skutki społeczne i gospodarcze. EKES ponadto pochwała fakt, że sprawozdanie z wdrażania umów o wolnym handlu będzie teraz publikowane co roku.

2.6. Umowa o partnerstwie gospodarczym CARIFORUM–UE oraz umowa o wolnym handlu między UE a Koreą, które weszły w życie odpowiednio w 2014 r. i w 2011 r., **jako pierwsze zapewniły** utworzenie organu doradczego społeczeństwa obywatelskiego odpowiedzialnego za monitorowanie wdrażania rozdziału umowy dotyczącego handlu i zrównoważonego rozwoju. We wszystkich późniejszych umowach UE, w tym z Ameryką Środkową, Kolumbią, Peru i Ekwadorem, Gruzją, Mołdawią, Ukrainą i Kanadą, przyjęto to podejście. Obecnie aktywnych jest osiem wewnętrznych grup doradczych z 27 członkami EKES-u, pięć kolejnych ma powstać do 2021 r., natomiast kolejne mogą zostać ustanowione w przyszłości, pod warunkiem zakończenia rozpoczętych już negocjacji w sprawie nowych umów o wolnym handlu, takich jak umowy z Australią i z Nową Zelandią, lub rewizji obowiązujących umów.

2.7. Wewnętrzne grupy doradcze, zgodnie z obecnymi umowami, umożliwiają zrównoważoną reprezentację interesów społeczeństwa obywatelskiego w ramach trzech podgrup, w których są zorganizowane: pracodawcy, związki zawodowe i grupy różnego interesu, w tym organizacje środowiskowe i konsumenckie, a także inne odpowiednie zainteresowane strony. Członkami wewnętrznych grup doradczych są przedstawiciele głównych europejskich organizacji gospodarczych i społecznych, a także organizacji środowiskowych, konsumentów, rolników i innych grup interesów trzeciego sektora. W składzie wewnętrznych grup doradczych stale figurują członkowie EKES-u.

⁽⁵⁾ W dokumencie roboczym służb Komisji „Informacje zwrotne i dalsze działania dotyczące usprawnienia wdrażania i egzekwowania rozdziałów dotyczących handlu i zrównoważonego rozwoju w umowach o wolnym handlu zawieranych przez UE” podsumowano debatę, która obejmowała konsultacje z państwami członkowskimi UE, Parlamentem Europejskim i społeczeństwem obywatelskim – http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/february/tradoc_156618.pdf.

⁽⁶⁾ Opinia EKES-u „Rozdziały dotyczące handlu i zrównoważonego rozwoju w umowach UE o wolnym handlu” (Dz.U. C 227 z 28.6.2018, s. 27), opinia EKES-u „W kierunku układu o stowarzyszeniu między UE a Mercosurem” (Dz.U. C 283 z 10.8.2018, s. 9), opinia EKES-u „Umowa o wolnym handlu między UE a Koreą Południową – rozdział w sprawie handlu i zrównoważonego rozwoju” (Dz.U. C 81 z 2.3.2018, s. 201).

3. Uwagi ogólne

3.1. EKES przyznaje, że handel przyczynia się do wzrostu gospodarczego i rozwoju gospodarczego w szerszym znaczeniu, i w tym kontekście popiera zwiększenie liczby umów handlowych zawieranych przez UE. Niemniej jednak umowy o wolnym handlu są również wpisane w centrum intensywnej debaty na temat jego wkładu w rozwój społeczny i ochronę środowiska, korzyści i wad oraz tego, w jaki sposób rozkładają się one między krajami i różnymi zainteresowanymi stronami. Obecnie UE stoi w obliczu rosnącego zapotrzebowania na konstruktywny dialog ze społeczeństwem obywatelskim w sprawie umów o wolnym handlu. **Obecne mechanizmy UE** dotyczące umów obejmują wewnętrzne grupy doradcze, wspólne komitety konsultacyjne, platformy społeczeństwa obywatelskiego, fora społeczeństwa obywatelskiego oraz wspólne fora społeczeństwa obywatelskiego. Ta złożona struktura mechanizmów konsultacji sprawia, że wyzwaniem jest przekształcenie ich w efektywne i dobrze funkcjonujące struktury (⁷). Kolejne mechanizmy wymiany poglądów ze społeczeństwem obywatelskim w zakresie polityki handlowej UE obejmują konsultacje publiczne i platformy takie jak dialog ze społeczeństwem obywatelskim, a także grupę ekspertów ds. umów handlowych UE (powołaną przez DG ds. Handlu).

3.2. Traktat z Lizbony wzmocnił i potwierdził funkcję i skład EKES-u jako instytucjonalnego przedstawiciela zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego. EKES, we współpracy z innymi instytucjami, został ustanowiony jako instrument demokracji uczestniczącej i dialogu obywatelskiego na poziomie europejskim. Z perspektywy instytucjonalnej opinie społeczeństwa obywatelskiego UE na temat polityki handlowej UE są przedstawiane przez EKES w jego opiniach, a także za pośrednictwem innych środków. Biorąc pod uwagę zdolności, jakimi dysponuje, EKES domaga się, aby zasięgać jego opinii podczas fazy negocjacyjnej dotyczącej układów o stowarzyszeniu, umów o partnerstwie gospodarczym i umów o wolnym handlu.

3.3. Jako stały element składowy wewnętrznych grup doradczych EKES zapewnia obsługę sekretariatu wszystkich istniejących wewnętrznych grup doradczych, dysponuje obszerną wiedzą z pierwszej ręki na temat korzyści i wpływu, jakie monitorowanie przez społeczeństwo obywatelskie ma na wdrażanie rozdziałów dotyczących handlu i zrównoważonego rozwoju. Niektóre wnioski wyciągnięte z prac istniejących wewnętrznych grup doradczych będą miały zastosowanie, odpowiednio, gdy kompetencje wewnętrznych grup doradczych zostaną rozszerzone na pozostałe rozdziały umów. Jednocześnie zdaniem EKES-u konieczne są dalsze rozważania, zatem pragnie on przedstawić **zalecenia** dotyczące znaczenia, skuteczności i efektywności wewnętrznych grup doradczych, ich składu, sposobu pracy i czasu trwania mandatu, a także aspektów administracyjnych i budżetowych.

Znaczenie wewnętrznych grup doradczych

3.4. EKES popiera koncepcję zrównoważonego rozwoju w trzech wzajemnie powiązanych i wzajemnie wzmacniających się wymiarach: gospodarczym, społecznym i środowiskowym. Oczywiście jest, że handel międzynarodowy może odbywać się wyłącznie przy uwzględnieniu zrównoważonego rozwoju, ochrony środowiska, ochrony socjalnej pracowników, praw obywateli i konsumentów. Umowy o wolnym handlu muszą obejmować postanowienia ustanawiające równe warunki działania i uczciwą konkurencję we wszystkich tych aspektach.

3.5. Ogólnie uczestnictwo przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego przyczynia się do osiągnięcia lepszych wyników – pod względem pozytywnych skutków gospodarczych, społecznych i środowiskowych umów handlowych. Niebagatelną jest **wartość dodana** ich zaangażowania w monitorowanie umów o wolnym handlu UE, jak widać po konkretnych postępach w przypadku Korei (⁸). Należy pamiętać, że zinstytucjonalizowany dialog ze społeczeństwem obywatelskim jest cechą charakterystyczną unijnego stylu życia i pracy, jednak nasi partnerzy nie zawsze w pełni podzielają to podejście. Zdaniem EKES-u wewnętrzne grupy doradcze powinny nadal odgrywać rolę doradczą, konsultacyjną, odpowiedzialną i niezależną w monitorowaniu i ocenie umów UE. Udział społeczeństwa obywatelskiego ma również zasadniczy wkład w strategiczną wartość tych umów, która obecnie wykracza poza zwykłe korzyści płynące z handlu.

3.6. Jedną z najważniejszych korzyści wynikających z zaangażowania zainteresowanych stron za pośrednictwem takich struktur jak wewnętrzne grupy doradcze jest **wzmacnianie procesów społeczeństwa obywatelskiego** i wzmacnianie pozycji organizacji społeczeństwa obywatelskiego, które są w małym stopniu uznawane przez ich własne rządy albo w ogóle nie są przez nie uznawane. Dotyczy to w szczególności krajów partnerskich, które inaczej niż w UE rozumieją rolę społeczeństwa obywatelskiego, oraz tych, które mają mniej rozwinięte praktyki w zakresie konsultacji ze społeczeństwem obywatelskim. W niektórych przypadkach, w szczególności gdy partnerem handlowym jest kraj rozwijający się, utworzenie wewnętrznej grupy doradczej umożliwiło wzmocnienie pozycji zainteresowanych stron posiadających kluczową wiedzę i zastosowanie oddolnego podejścia do rozwiązywania problemów poprzez dialog, współpracę i budowanie zdolności (⁹).

3.7. Oparte na współpracy podejście organizacji społeczeństwa obywatelskiego może stanowić istotny dla polityki wkład w zapewnienie innowacyjnego, skutecznego i pomyślnego monitorowania wdrażania klauzul umów o wolnym handlu, nawet w przypadku braku możliwości do wyegzekwowania postanowień. Wówczas rolą organizacji społeczeństwa obywatelskiego w kontekście handlu jest wspieranie pragmatycznego i elastycznego podejścia do zrównoważonego rozwoju dostosowanego do specyficznych warunków panujących w krajach, w których utworzona zostanie wewnętrzna grupa doradcza. Wspólna praca wewnętrznych grup doradczych zorganizowanych w tym kontekście między krajami partnerskimi a UE może odgrywać istotną rolę zarówno w identyfikowaniu problemów, jak i proponowaniu polityk publicznych w celu ich rozwiązania.

3.8. Wewnętrzne grupy doradcze powinny między innymi kłaść szczególny nacisk na ratyfikację i poszanowanie przez strony podstawowych norm pracy i podstawowych konwencji MOP, a także wielostronnych porozumień dotyczących środowiska. Przedmiotem szczególnej uwagi ze strony wewnętrznych grup doradczych powinno być wdrażanie i egzekwowanie konkretnych kluczowych przepisów, na przykład dotyczących wolności zrzeszania się, rokowań zbiorowych, dialogu społecznego, ochrony socjalnej, zdrowia i bezpieczeństwa oraz inspekcji pracy.

(⁷) Ta kwestia została szerzej omówiona w pkt 4.8.

(⁸) Zob. formalne konsultacje przeprowadzone w 2018 r. przez DG ds. Handlu z rządem koreańskim na temat sytuacji w zakresie praw związków zawodowych w Korei i braku ratyfikacji przez Koreę niektórych konwencji MOP, czego wielokrotnie domagała się wewnętrzna grupa doradcza UE dla Korei.

(⁹) Damien Raess, s. 13.

3.9. Uczestnictwo społeczeństwa obywatelskiego w ramach wewnętrznych grup doradczych przyczynia się do utrzymania i zwiększenia ochrony konsumentów, biorąc pod uwagę wpływ na środowisko i zapewniając pełne poszanowanie celów zrównoważonego rozwoju, a także badając możliwości dla małych i średnich przedsiębiorstw. Wewnętrzne grupy doradcze mogą również sprawdzać, czy występują ewentualne negatywne konsekwencje społeczne w zakresie równości szans kobiet i mężczyzn, praw osób niepełnosprawnych i innych mniejszości oraz równego dostępu do usług świadczonych w interesie ogólnym. Organizacje **konsumentów** wyraziły poparcie dla umów o wolnym handlu zawieranych przez UE i zażądały, aby ochrona konsumentów była nadal zagwarantowana po liberalizacji rynków. Konsumenti zasugerowali wprowadzenie rozdziału dotyczącego konsumentów w przyszłych umowach zawieranych przez UE. Rozszerzony zakres monitorowania przez wewnętrzne grupy doradcze pozwoliłby stowarzyszeniom konsumentów z większą uwagą śledzić wdrażanie specjalnego rozdziału dotyczącego konsumentów.

3.10. Wewnętrzne grupy doradcze mogłyby pomóc w ustaleniu priorytetów spośród zagadnień związanych z wdrażaniem. Jak pokazuje Komisja Europejska w swoim sprawozdaniu w sprawie barier w handlu i inwestycjach, wciąż rośnie protekcjonizm w różnych formach, co negatywnie wpływa na zainteresowane strony w UE. W przypadku stwierdzenia naruszenia przepisów lub nieoptymalnego wdrożenia, **podmioty gospodarcze** będą miały do dyspozycji dodatkowy kanał w postaci wewnętrznych grup doradczych do podnoszenia świadomości na temat problemów w terenie, a wewnętrzne grupy doradcze – możliwość zgłaszania możliwych powiązań między poziomami wykorzystania preferencji w umowach o wolnym handlu a przeszkodami w handlu, które są ujęte w bazie danych dotyczących dostępu do rynku. Jak pokazało opublikowane niedawno sprawozdanie ⁽¹⁰⁾, niewykorzystanie preferencyjnych taryf w umowach o wolnym handlu może być duże i trudne do zmierzenia, w szczególności w odniesieniu do **małych i średnich przedsiębiorstw**. Jednocześnie EKES pragnie podkreślić istotne powiązania wymiaru gospodarczego i sposobu wprowadzania taryf z propagowaniem i ochroną miejsc pracy.

Rozszerzenie zakresu wewnętrznych grup doradczych

3.11. **Biorąc pod uwagę te korzyści wynikające z zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego, EKES oczekuje, że rozszerzenie zakresu monitorowania przez wewnętrzne grupy doradcze na całą umowę i na wszystkie aspekty umowy, również te niezwiązane ze zrównoważonym rozwojem – jednak ze zwróceniem szczególnej uwagi na te aspekty – mogłoby uzupełnić wysiłki Komisji Europejskiej zmierzające do promowania lepszego wdrażania umów UE o wolnym handlu.** Oczekuje się, że wewnętrzne grupy doradcze będą wywierać pozytywny wpływ na podniesienie świadomości wśród szerszych kręgów społeczeństwa obywatelskiego na temat korzyści płynących z wolnego, zrównoważonego i integracyjnego handlu opartego na zasadach, przy jednoczesnej eliminacji niedociągnięć. Monitorowanie wdrażania umów o wolnym handlu ma kluczowe znaczenie dla wykazania zarówno korzyści, jak i negatywnych skutków wynikających z umów dla przedsiębiorstw, pracowników, konsumentów i obywateli w ogóle. Ponadto mogą dostarczać rzeczowe informacje i przyczyniać się do obiektywnego podejścia do umów handlowych.

3.12. Rozszerzenie kompetencji na biznesowe aspekty umowy z dużym prawdopodobieństwem ułatwi krajom partnerskim akceptację monitorowania przez społeczeństwo obywatelskie i przyspieszy ustanawianie wewnętrznych grup doradczych ⁽¹¹⁾. Wewnętrzne grupy doradcze są właściwie wyposażone (skład, sposób pracy itp.), aby odpowiednio zająć się różnorodnymi problemami wynikającymi ze wszystkich rozdziałów umów o wolnym handlu i mają możliwość współpracowania z odpowiednimi częściami społeczeństwa obywatelskiego. EKES uważa, że rozszerzenie zakresu monitorowania na całą umowę będzie wymagało ustalenia priorytetów, tak aby wysiłki były podejmowane tam, gdzie są najbardziej potrzebne, przy zachowaniu zrównoważonej reprezentacji wszystkich interesów w programie prac wewnętrznych grup doradczych.

3.13. EKES ubolewa jednak, że rozszerzeniu zakresu nie towarzyszy dalsze wzmocnienie mechanizmu monitorowania w odniesieniu do skutecznego wdrażania zobowiązań zawartych w rozdziałach poświęconych handlowi i zrównoważonemu rozwojowi, co jest niezmiernie ważne dla EKES-u, a także, że nie towarzyszy temu dalsze wzmocnienie istotnej roli wewnętrznych grup doradczych w gwarantowaniu, że naruszenia są wykrywane i skutecznie usuwane.

⁽¹⁰⁾ Sprawozdanie UNCTAD i Krajowego Urzędu Handlu w Szwecji.

⁽¹¹⁾ Na przykład w 2018 r. problemy dotyczące wdrażania w przypadku umowy o wolnym handlu z Koreą obejmują ratyfikację i wdrożenie konwencji MOP, wywóz wołowiny do Korei, wynagrodzenie za prawa własności intelektualnej, ramy regulacyjne, dostęp do rynku dla elektroniki, samochodów i maszyn oraz usprawnienie procedur celnych. W przypadku innych umów o wolnym handlu oczywiście pojawiają się inne problemy.

4. Kwestie szczególne, którymi należy się zająć

Wewnętrzne grupy doradcze w krajach partnerskich

4.1. Szczególnie ważna jest współpraca z **państwami trzecimi** w oparciu o wzajemny szacunek i wzajemne zrozumienie. Kilka rządów jest bardzo niechętnie nastawionych do negocjacji rozdziału dotyczącego handlu i zrównoważonego rozwoju oraz ustanowienia mechanizmu monitorowania przez społeczeństwo obywatelskie. W wielu krajach zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego w monitorowanie wdrażania rozdziału dotyczącego handlu i zrównoważonego rozwoju jest często organizowane według innych schematów niż w UE. Na przykład Kanada ustanawia dwie wewnętrzne grupy doradcze, jedną zajmującą się środowiskiem i jedną zajmującą się kwestiami pracowniczymi. Tworzenie wewnętrznych grup doradczych jest procesem stopniowym, wymagającym wysiłku ze strony UE ukierunkowanego na wsparcie partnera w angażowaniu społeczeństwa obywatelskiego. Zdaniem EKES-u wspólne wewnętrzne grupy doradcze z krajem partnerskim są niezwykle ważne. W odniesieniu do wszystkich przyszłych umów EKES wzywa do ustanowienia wspólnych wewnętrznych grup doradczych (będących wspólnym organem społeczeństwa obywatelskiego z krajami partnerskimi), a nie jedynie oddzielnych wewnętrznych grup doradczych dla każdej strony ⁽¹²⁾. Niemniej jednak w przypadkach, w których istnieją już inne mechanizmy wyrażania opinii społeczeństwa obywatelskiego, jak w przypadku układu o stowarzyszeniu między UE a Chile, zasadnicze jest zachowanie ich, ponieważ budowanie zaufania i odpowiednich warunków pracy wymaga lat.

4.2. Główne niedociągnięcia to: brak równowagi w składzie, poważne opóźnienia, brak politycznego i finansowego wsparcia przez rządy partnerskie oraz wykluczenie najbardziej reprezentatywnych organizacji w danym kraju. Niektóre z nich zostały wskazane w wcześniejszych opiniach EKES-u. Pozostają one wyraźnymi przeszkodami w doprowadzeniu do odpowiedniej współpracy. Wybór krajowych organizacji zamiast istniejących, reprezentatywnych i zrównoważonych regionalnych struktur społeczeństwa obywatelskiego (przypadek Ameryki Środkowej i Mercosuru) szkodzi zdolności społeczeństwa obywatelskiego do wspólnej pracy na poziomie regionalnym, a także szkodzi samej spójności regionalnej.

4.3. UE musi dyplomatycznie, ale stanowczo przekonać kraje będące partnerami o konieczności przestrzegania umowy w odniesieniu do ustanowienia zrównoważonych i reprezentatywnych wewnętrznych grup doradczych. W tym celu należy ustanowić koordynację między Komisją, ESDZ, Parlamentem Europejskim i jego różnymi organami oraz EKES-em.

Skład i reprezentatywność

4.4. To, co sprawia, że wewnętrzne grupy doradcze są istotne, to także ich **skład**, a w szczególności **reprezentatywność i kompetencje ich członków**; są to najważniejsze aspekty, które należy zachować w przyszłości i dodatkowo promować w państwach trzecich. Należy to zapewnić w procesie selekcji. EKES oczekuje, że zasięgnie się jego opinii w sprawie ulepszenia procesu selekcji. Należy zagwarantować **zrównoważoną** reprezentację interesów społeczeństwa obywatelskiego w wewnętrznych grupach doradczych. Celem jest zagwarantowanie, że pojedyncza zainteresowana strona lub podgrupa zainteresowanych stron nie zdominuje debaty ani programu prac, które powinny zawierać elementy zaproponowane przez wszystkie podgrupy.

Efektywność i skuteczność/Wyzwania logistyczne i organizacyjne

4.5. Ograniczona liczba członków (zwykle nie więcej niż sześciu na każdą podgrupę) oraz ich sposób działania zapewniają efektywność i skuteczność wewnętrznych grup doradczych. EKES zaleca, by wewnętrzne grupy doradcze spotykały się co najmniej dwa razy w roku na szczeblu UE oraz by **spotkania między wewnętrznymi grupami doradczymi** zostały sformalizowane w treści przyszłych umów, tak by umożliwiać spotkania dwa razy do roku (przy czym jedno z tych spotkań musi być bezpośrednie, a drugie może odbywać się za pośrednictwem wideokonferencji ze względów logistycznych i budżetowych). EKES wzywa negocjujące strony, aby czerpały z doświadczeń wypływających z innych umów o wolnym handlu, w przypadku których powstały wewnętrzne grupy doradcze powołane przez każdą ze stron, bez możliwości uznanego wspólnego dialogu w obrębie danej umowy. Wykazano oczywiste ograniczenia wynikające z tego modelu. EKES wzywa do oficjalnego uznania przez strony istniejących umów spotkań między wewnętrznymi grupami doradczymi przewidzianych w obecnych umowach. Spotkania między wewnętrznymi grupami doradczymi umożliwiają organizacjom społeczeństwa obywatelskiego regularnie uczestniczącym w odpowiednich krajowych działaniach monitorujących wymianę poglądów na temat kwestii związanych z wdrażaniem. Zdefiniowanie uzyskanych wyników i wspólny program prac umożliwiają członkom wewnętrznych grup doradczych ocenę postępów, przygotowanie wspólnych zaleceń i przekazywanie sprawozdania instytucjom i szerszemu społeczeństwu obywatelskiemu, zapewniając przejrzystość, odpowiedzialność i ciągłość.

4.6. Lepsza koordynacja wewnętrznych grup doradczych zapewni lepszą jakość monitorowania przez społeczeństwo obywatelskie. Biorąc pod uwagę znaczącą wiedzę zdobywaną w ramach każdej wewnętrznej grupy doradczej, EKES zaleca coroczną organizację w Brukseli **konferencji wszystkich członków wewnętrznych grup doradczych** na szczeblu UE w celu umożliwienia wzajemnego dzielenia się doświadczeniami z ich poszczególnych wewnętrznych grup doradczych.

4.7. Skład przyszłych wewnętrznych grup doradczych powinien odzwierciedlać zakres tematów, które będą częścią programu prac. Wymaga to udziału organizacji posiadających **specjalistyczną wiedzę** techniczną dotyczącą wszystkich aspektów umów handlowych i bezpośrednich interesów. Aby monitorowanie w ramach wewnętrznych grup doradczych właściwie uwzględniło wszystkie aspekty umów o wolnym handlu, wewnętrzne grupy doradcze muszą same posiadać odpowiednią wiedzę specjalistyczną, a jednocześnie być w stanie zwiększyć udział **zewnętrznych zainteresowanych stron** i skonsultować się z nimi. Wewnętrzne grupy doradcze powinny również mieć możliwość organizowania **wysłuchania** co roku. Współpraca z krajowymi organami instytucjonalnymi reprezentującymi społeczeństwo obywatelskie – krajowymi odpowiednikami EKES-u – będzie dodatkowym bodźcem do rozszerzenia dialogu poza Brukselę i dotarcia do szerszej grupy odbiorców poza obecnymi ramami, które nadają uprzywilejowaną pozycję organizacjom z siedzibą w Brukseli.

⁽¹²⁾ Opinia EKES-u „W kierunku układu o stowarzyszeniu między UE a Mercosurem”, pkt 6 (Dz.U. C 283 z 10.8.2018, s. 9).

4.8. Ustanowienie wielu organów w ramach tej samej umowy powoduje **dezorientację** u partnerów handlowych UE ⁽¹³⁾ i nakłada obciążenia zarówno na państwa trzecie, jak i na EKES. Niepotrzebne i nieefektywne jest dublowanie reprezentacji społeczeństwa obywatelskiego: jedna reprezentacja w ogólnym zakresie układu o stowarzyszeniu, inna w ramach rozdziału dotyczącego handlu i zrównoważonego rozwoju. Na przykład w przypadku układów o stowarzyszeniu z Mołdawią, Gruzją i Ukrainą ustanawia się dwa różne organy: polityczny filar umowy ustanawia platformę społeczeństwa obywatelskiego, która jest właściwa we **wszystkich** sprawach objętych umową, podczas gdy filar handlu w ramach umowy ustanawia wewnętrzną grupę doradczą. EKES apeluje do UE, aby przewidziała możliwość nadania kompetencji wspólnym mechanizmom konsultacyjnym odnośnie do wszystkich filarów przyszłych układów o stowarzyszeniu, poczynając od renegocjowanych umów z Chile i Meksykiem, a także w przyszłości z Mercosurem.

4.9. Zaobserwowano, że działania w związku z naruszeniem niektórych postanowień zgłaszanym w przeszłości przez wewnętrzne grupy doradcze nie były podejmowane szybko. Należy przewidzieć **mechanizm sprawozdawczy**, który umożliwiłby organizacjom społeczeństwa obywatelskiego zasiadającym w przyszłych wewnętrznych grupach doradczych zgłaszanie problemów w zakresie wdrażania lub przedstawianie propozycji ulepszeń. Ponadto EKES zaleca, by przewodniczący wewnętrznej grupy doradczej miał prawo przedstawiać poglądy swojej grupy Komitetowi ds. Handlu oraz Komitetowi ds. Handlu i Zrównoważonego Rozwoju, które z kolei powinny być zobowiązane do uwzględniania w rozsądnym terminie kwestii i zaleceń przedstawionych przez wewnętrzne grupy doradcze. EKES z zadowoleniem przyjmuje zaangażowanie Komisji Europejskiej w ustanowienie **ustrukturyzowanego, przejrzystego i terminowego mechanizmu rozpatrywania skarg** dotyczących przyszłego wdrażania rozdziałów odnoszących się do handlu i zrównoważonego rozwoju. Takie zaangażowanie powinno również kształtować przyszłe podejście.

Większa przejrzystość i strategia komunikacji

4.10. Zanim powstaną organy społeczeństwa obywatelskiego, EKES usilnie pracuje nad tym, by wewnętrzne grupy doradcze lub komitety konsultacyjne zostały założone na długo przed wdrożeniem umowy. Dotyczy to zwłaszcza Ameryki Środkowej, Kanady, Japonii, Chile, krajów Mercosuru lub Ukrainy, gdzie członkowie EKES-u nawiązali kontakt z odpowiednimi organizacjami i rządami w celu zwiększenia ich świadomości na temat potrzeby przygotowania naszej przyszłej wspólnej pracy. Wysiłki EKES-u powinny być wspierane przez Parlament Europejski, DG ds. Handlu i ESDZ w celu zapewnienia organizacjom społeczeństwa obywatelskiego w krajach partnerskich informacji na temat potrzeby utworzenia tych organów społeczeństwa obywatelskiego, aby umożliwić ich jak najszybsze uruchomienie po wejściu w życie umowy.

4.11. EKES zaleca, by w celu zapewnienia widoczności wewnętrznych grup doradczych po ich ustanowieniu prowadzić **kampanię informacyjną** i regularnie aktualizować **stronę internetową**, publikując dokumenty ze spotkań, w tym porządki obrad i protokoły. W tym celu można ustanowić platformę informatyczną ułatwiającą wymianę między wewnętrznymi grupami doradczymi z UE i krajów partnerskich. Należy również wykorzystywać media społecznościowe.

Potrzebne zasoby

4.12. Do tej pory zarówno EKES, jak i Komisja Europejska zapewniały finansowanie i zasoby ludzkie, aby pomóc w funkcjonowaniu wewnętrznych grup doradczych. Od 2018 r. Komisja przeznaczyła budżet wynoszący trzy miliony euro na trzy lata. **Zewnętrzny wykonawca** będzie odpowiedzialny za organizację logistyczną spotkań wewnętrznych grup doradczych.

4.13. Należy zapewnić dalsze wsparcie finansowe na wdrożenie przyszłych umów, w szczególności przez rządy partnerskie. Instytucje UE powinny stale podnosić tę kwestię z rządami krajów partnerskich, aby wspólnie poszukiwać długoterminowych zrównoważonych rozwiązań. EKES uważa, że **tekst umów powinien jednoznacznie przewidywać zobowiązanie do odpowiedniego finansowania oraz politycznego i logistycznego wspierania przewidzianych organów społeczeństwa obywatelskiego**, również ze strony rządów partnerskich.

5. EKES i wewnętrzne grupy doradcze

5.1. Na wniosek Komisji Europejskiej EKES wspiera wewnętrzne grupy doradcze za pośrednictwem swoich członków i sekretariatu. EKES uważa, że jego udział jest wartościowy, i pragnie nadal być częścią wszystkich wewnętrznych grup doradczych. EKES zaleca, by członkostwo w wewnętrznych grupach doradczych było ustanowione na okres pięciu lat, aby zapewnić stabilność i ciągłość. Niemniej jednak obsada stanowiska przewodniczącego powinna zmieniać się co 2,5 roku.

5.2. EKES zapewni uporządkowane i zorganizowane funkcjonowanie wewnętrznych grup doradczych, przyczyniając się do identyfikacji odpowiedników w kraju partnerskim, ustalając program działań, prowadząc posiedzenia, przedstawiając sprawozdania instytucjom UE i społeczeństwu obywatelskiemu, a także zapewniając rozliczalność. Z tych powodów EKES jest najbardziej kompetentny, by przewodniczyć wewnętrznym grupom doradczym. Proponuje zatem, aby przyszłe umowy o wolnym handlu zawierały postanowienia dotyczące sprawowania przez EKES przewodnictwa w europejskich wewnętrznych grupach doradczych.

(13) Opinia EKES-u „Rozdziały dotyczące handlu i zrównoważonego rozwoju w umowach UE o wolnym handlu” (Dz.U. C 227 z 28.6.2018, s. 27).

5.3. Zakłada się, że koszt uczestnictwa EKES-u w wewnętrznych grupach doradczych podwoi się w ciągu najbliższych trzech lat oraz potroi w celu objęcia obecnie negocjowanych umów o wolnym handlu. Oczekuje się, że członkostwo EKES-u w wewnętrznych grupach doradczych będzie wymagać zaangażowania dodatkowych 50 członków EKES-u.

5.4. Wewnętrzne grupy doradcze będą zatem stanowić wyzwanie dla EKES-u pod względem zasobów finansowych i ludzkich. Szacuje się, że przy wszystkich obecnych i przyszłych wewnętrznych grupach doradczych roczny koszt może wynieść aż 24 % obecnego budżetu Sekcji Stosunków Zewnętrznych przeznaczonego dla członków.

5.5. Jeśli chodzi o zasoby ludzkie, konieczne będzie również wzmocnienie Sekretariatu Stosunków Zewnętrznych, a także zwiększenie jego budżetu na misje. Na podstawie porozumienia między EKES-em a Komisją Europejską (DG ds. Handlu) Sekcja Stosunków Zewnętrznych EKES-u (REX) zapewni obsługę sekretariatu ustanowionym wewnętrznym grupom doradczym UE i współpracuje z wewnętrznymi grupami doradczymi z krajów partnerskich w kwestiach związanych z corocznym wspólnym spotkaniem i współpracą między sesjami.

5.6. EKES pragnie zwrócić szczególną uwagę na prace sekretariatu prowadzone przez urzędników EKES-u, które ułatwiają pracę wewnętrznym grup doradczych w obszarach wykraczających poza kwestie wyłącznie organizacyjne. Wewnętrzne grupy doradcze korzystają z dużego doświadczenia pracowników EKES-u we wspieraniu konsultacji ze społeczeństwem obywatelskim zarówno w UE, jak i w państwach trzecich lub regionach (sekretariat REX obecnie zarządza 17 wspólnymi organami z państwami trzecimi). Sekretariat:

- zapewnia członkom doradztwo w zakresie strategii politycznych, wspierając ich prace,
- pomaga przewodniczącym wewnętrznym grup doradczych przy opracowywaniu porządku obrad i protokołu spotkania,
- wskazuje potencjalnych mówców, ekspertów i organizacje społeczeństwa obywatelskiego, do których można wystosować zaproszenia,
- przygotowuje dokumentację spotkań i ułatwia stały przepływ informacji na tematy będące przedmiotem zainteresowania członków wewnętrznym grup doradczych,
- wykorzystuje swoją sieć kontaktów w innych instytucjach UE oraz w organizacjach międzynarodowych w celu ułatwienia wymiany informacji między wewnętrznymi grupami doradczymi a tymi instytucjami.

Zadanie to wymaga jednak coraz więcej wysiłków zarówno w kategoriach finansowych, jak i ludzkich.

5.7. EKES jest wdzięczny Parlamentowi Europejskiemu, który złożył wniosek o zwiększenie budżetu dla członków i personelu w latach 2017 i 2018, oraz ma nadzieję, że wsparcie to zostanie utrzymane w przyszłości. EKES apeluje do władz budżetowych o dodatkowy budżet odpowiadający bieżącym wydatkom przewidzianym przez Komisję w celu wsparcia wewnętrznym grup doradczych, tak by zarówno pod względem ilościowym, jak i jakościowym wykonać przewidziane zadania.

5.8. Ograniczone zasoby wymagają, aby – w momencie jej początkowego zakładania – w skład normalnej wewnętrznej grupy doradczej wchodziło trzech członków EKES-u, a sześciu członków tylko w wyjątkowych przypadkach, takich jak:

- wewnętrzna grupa doradcza w kraju lub obszarze reprezentującym ponad 100 mld EUR całkowitej wielkości handlu UE rocznie,
- lub inwestycje UE powyżej 100 mld EUR,
- lub duże znaczenie z perspektywy geopolitycznej i strategicznej,
- lub w sytuacjach, w których względy zrównoważonego rozwoju są szczególnie istotne.

Podobne kryteria mogą być brane pod uwagę przy podejmowaniu decyzji, czy ustanowić wewnętrzną grupę doradczą. UE zawarła umowy handlowe z 69 krajami i regionami na świecie. Nie wszystkie z nich wymagają ustanowienia wewnętrznej grupy doradczej.

EKES i instytucje UE

5.9. Wewnętrzne grupy doradcze odgrywają inną rolę w stosunku do UE i w stosunku do kraju partnerskiego. Po stronie UE wewnętrzne grupy doradcze **zasadniczo składają sprawozdania Komisji Europejskiej** i ważne byłoby, aby w przyszłości zapewnić możliwość składania sprawozdań również Parlamentowi i Radzie. W odniesieniu do **Parlamentu Europejskiego** sprawozdawczość jest obecnie prowadzona na zasadzie *ad hoc*, nieformalnie na wniosek Komisji Handlu Międzynarodowego lub jednej z delegacji PE ds. stosunków z państwami trzecimi. Można przewidzieć bardziej zorganizowany, regularny mechanizm konsultacji.

Bruksela, dnia 23 stycznia 2019 r.

Przewodniczący
Luca JAHIER
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
